

07/2022

Eläketurvakeskuksen raportteja

Tiivistelmä

Mika Vidlund
Antti Mielonen
Niko Väänänen
Meeri Kesälä
Anne Lavigne

Eläkemaksujen taso ja niiden jakautuminen lakisääteisissä eläkejärjestelmissä sekä työmarkkinaeläkkeissä

Kahdeksan Euroopan maan vertailu

Euroopan väestön ikääntyminen pakottaa maat käyttämään merkittävän osuuden kansantulostaan rahoittamaan nykyiset ja tulevat eläke-etuudet. Eläkemenot ovat kasvussa, mutta ei ole aina selvää, kuinka paljon maksutuloa kerätään ja keneltä sitä kerätään. Kokonaisvertailu on vaikeaa, koska eri maiden eläkejärjestelmät, lakisääteisen eläkkeen ja työmarkkinaeläkkeen roolit sekä eläkkeiden rahoitus eroavat maittain.

Tämän raportin tarkoitus on tarjota kattava yleiskuva eläkemaksutulosta kahdeksassa Euroopan maassa vuonna 2020. Raportin maat ovat Alankomaat, Italia, Norja, Saksa, Suomi, Ranska, Ruotsi sekä Tanska.

Kansainvälisissä vertailuissa on tärkeä huomioida eläkejärjestelmien rakenteelliset erot, jotka vaikuttavat merkittävästi tuloksiin. Lakisääteisten järjestelmien suoraviivainen vertailu ei ole riittävä, sillä lisä- tai työmarkkinaeläkkeiden merkityksessä on eroja, ja niiden rooli on kasvamassa monessa maassa. Joissain maissa ne toteuttavat ansiosidonnaisen eläkkeen tehtävän.

Tässä raportissa on huomioitu sekä vähimmäiseläkkeet että ansiosidonnaiset eläkkeet, jotka on järjestetty lakisääteisesti (ensimmäinen pilari) tai työmarkkinaperusteisesti (toinen pilari). Näin maita voidaan vertailla keskenään. Yksilöllinen eläkesäästäminen eli niin sanottu kolmospilari on jätetty vertailun ulkopuolelle. Vertailun perusvuosi on 2020. Mielenkiinnon kohteena on palkansaaajilta, työnantajilta sekä yrittäjiltä kerätty kokonaismaksutulo. Tämän lisäksi huomioidaan eläketurvan rahoitukseen käytettyjen verotulojen määrä. Aineisto on kerätty kansallisista tilastoista ja budjettitiedoista, myös EU:n ja OECD:n raportteja ja tietokantoja on käytetty hyväksi.

Kokonaiseläkemaksutulo, eli eläkemaksut ja verotulot, on suhteutettu kunkin maan palkansaaajakorvauksiin, palkkasummaan sekä bruttokansantuotteeseen. Raportissa tarkastellaan myös eläkemaksujen jakaantumista, toisin sanoen sitä kuka eläkemaksut maksaa, ja missä suhteessa maksut ovat toisiinsa, kun verrataan työntekijöiden, työnantajien ja verotulojen osuuksia kokonaismaksutulosta.

Näiden tulosten lisäksi, raportissa on esimerkkilaskelmia keskipalkkaisen ja hyvätuloisen työntekijän eläkemaksuprosentista. Tarkemmat tiedot maiden eläkejärjestelmien rakenteesta sekä aikasarjat eläkemaksutuloista ja eläkemenosta löytyvät maaliitteistä.

Raportin keskeisimpiä tuloksia on se, että maiden eläkemaksutulot lähestyvät toisiaan huomattavasti, etenkin tarkasteltaessa maksutuloja suhteessa BKT:hen. Lakisääteisten eläkkeiden maksutulo oli 11 prosenttia suhteessa BKT:hen. Suurin maksutulo oli Italiassa (16 %), seuraavina olivat Saksa (12,5 %) ja Suomi (12,4 %). Maksutulo oli matalin Ruotsissa (7,5 %), Alankomaissa (8,1 %) ja Tanskassa (9,3 %).

Kun myös työmarkkinaeläkkeet otetaan huomioon, maksutaso nousee 14,6 %:iin BKT:sta, ja maiden väliset erot pienenevät. Suurin muutos on havaittavissa Tanskassa ja Alankomaissa, joissa molemmissa on tasaeläkkeet ja varsin kehittyneet työmarkkinaeläkkeet. Kokonaismaksutulo on edelleen korkein Italiassa (16,8 %) mutta Tanska on lähes samassa tasossa (16,7 %). Kokonaismaksutulo on matalin Ruotsissa (12,1 %) ja Suomessa (12,5 %).

Kun tarkastellaan eläkemaksutulon jakaantumista eri lähteisiin, havaitaan maiden välillä merkittäviä eroavaisuuksia. Työnantajien osuus on suurin, noin 50 % kokonaismaksutulosta. Työnantajien osuus on suurin Ruotsissa, yli kaksi kolmasosaa, ja pienin Tanskassa, vain vähän yli neljännes. Verotulojen osuus on noin 30 % kokonaismaksutulosta. Osuus on suurin Tanskassa, noin 60 %, mutta verotulojen osuus on merkittävä myös Saksassa ja Italiassa. Työntekijöillä on yleensä pienin osuus kokonaismaksutulossa, noin 20 %. Työntekijöiden osuus on suurin Alankomaissa (30 %) ja pienin Tanskassa (10 %).

Eläkemaksujen taso ja niiden jakautuminen lakisääteisissä eläkejärjestelmissä sekä työmarkkinaeläkkeissä

Kahdeksan Euroopan maan vertailu

Eläketurvakeskuksen raportteja 7/2022

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-352-3>

www.julkari.fi > Eläketurvakeskus > Julkaisut

ISBN 978-951-691-352-3 (PDF)

ISSN 1798-7490 (verkkojulkaisu)

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puhelin 029 41120
Faksi 09 148 1172

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Telefon 029 41120
Fax 09 148 1172

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 Eläketurvakeskus
Finland
Phone +358 29 41120
Fax +358 9 148 1172

www.etk.fi
> julkaisut